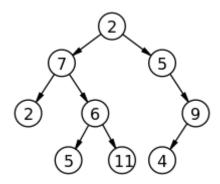
Algorytmy generujące macierze sąsiedztwa grafów

Łukasz Konieczny | LK4 | Lab4

1. Wstęp teoretyczny

Graf to struktura danych składająca się z punktów zwanych "wierzchołkami", oraz linii je łączących zwanych "krawędziami". Grafy pozwalają nam modelować relacje między różnymi obiektami. Przy pomocy grafu możemy zwizualizować sieć połączeń kolejowych między miastami, czy na przykład sieć znajomości między sobą studentów Politechniki.

Grafy dzielą się na kilka typów:

- Nieskierowane: każda krawędź jest obustronna, tj. jeśli istnieje połączenie z elementu 1 do elementu 2, to istnieje też połączenie w przeciwną stronę (z 2 do 1)
- Skierowane: krawędzie zachowują się jak droga jednokierunkowa, istnienie połączenia z 1 do 2 NIE OZNACZA, że istnieje połączenie z 2 do 1, musi być ono utworzone osobno
- Ważone: krawędzie mogą przyjmować różne "wagi", określające np. ich priorytet albo odległość między wierzchołkami.

W informatyce, grafy możemy reprezentować na wiele sposobów, jednak my skorzystamy z macierzy sąsiedztwa. Jest to macierz kwadratowa, gdzie numer wiersza oznacza wierzchołek startowy, a numer kolumny wierzchołek końcowy krawędzi.

Jeśli w komórce o indeksie [3, 5] znajduje się jedynka (w przypadku grafu nieważonego) lub inna liczba różna od zera (dla grafu ważonego, liczba ta oznacza wagę), to istnieje krawędź łącząca punkt 3 z punktem 6, ALE

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 NIE ODWROTNIE.

	U	1	2	3	4	5	0	/	8	9
0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0
1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1
2	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
3	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0
4	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1
5	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
6	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
8	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0
9	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0

W ukazanej przykładowej macierzy sąsiedztwa widzimy, że jedynka jest także na indeksie [5, 3], a zatem te punkty łączy krawędź obustronna.

Jeśli przyjrzymy się dokładniej, zauważymy że macierz ta jest symetryczna. Oznacza to, że reprezentuje ona graf nieskierowany i wszystkie jego krawędzie są obustronne.

2. Omówienie algorytmów

Podczas zajęć poznaliśmy dwa algorytmy służące do generowania grafów, a konkretnie ich macierzy sąsiedztwa.

Pierwszy z nich działa na zasadzie losowania koordynatów komórki w macierzy sąsiedztwa, następnie sprawdzenia czy znajduje się na nich 0 i jeśli tak, wstawia na jego miejsce jedynkę, lub dla grafu ważonego losowo wybraną wagę. Jeśli wylosowana komórka była już zapełniona, algorytm losuje koordynaty jeszcze raz. Cały proces powtarza się, dopóki nie zostanie utworzona zadana przez użytkownika liczba krawędzi.

Pseudokod:

```
Powtarzaj:

Losuj "x" z przedziału od 0 do n

Losuj "y" z przedziału od 0 do n

Dopóki macierz[x, y]!= 0

Jeśli typ grafu to ważony:

Losuj "waga" z przedziału od 1 do 9 // Zamiast 9 może być dowolna inna wartość

W przeciwnym wypadku

waga = 1

macierz[x, y] = waga

Jeśli typ grafu to nieskierowany:

macierz[y, x] = waga

iloscWygenerowanych++

Dopóki iloscWygenerowanych < iloscDoWygenerowania
```

Gdzie "n" to zadana ilość węzłów grafu.

Przykładowa macierz wygenerowana przez moją implementację algorytmu:

```
Lukasz Konieczny LK4 LAB4
Program generujacy macierze sasiedztwa grafow
1. Algorytm losowego tworzenia grafu
2. Algorytm R-MAT
Wpisz swoj wybor: 1
Podaj ilosc wezlow: 8
Podaj ilosc krawedzi: 6
Czy graf ma byc skierowany? Wpisz 1 jesli tak: 1
Czy graf ma byc wazony? Wpisz 1 jesli tak: 0
10000000
00000001
00000000
01000010
0000000
01000000
0000000
00000001
```

Kolejnym przedstawionym nam algorytmem był algorytm R-MAT (recursive matrix). Służy on do generowania grafów maksymalnie zbliżonych do realnych modeli relacji. Jest w stanie to osiągnąć poprzez nietypowe podejście do wyboru komórek w macierzy sąsiedztwa.

Na początku tworzy kwadratową macierz sąsiedztwa wielkości 2^n , gdzie "n" podaje użytkownik. Następnie, na bazie podanej przez użytkownika oczekiwanej "gęstości" grafu (czyli stosunku liczby krawędzi do liczby wszystkich możliwych do utworzenia krawędzi) wyznacza, ile krawędzi powinien wygenerować.

Następnie dzieli macierz na ćwiartki.

Operując na koordynatach x, y oraz p, gdzie "p" oznacza rozmiar aktualnie wylosowanej ćwiartki, losuje jedną z nich zgodnie z podanym przez użytkownika prawdopodobieństwem (suma prawdopodobieństw wylosowania każdej ćwiartki powinna wynosić 100%) i odpowiednio zwiększa x oraz y, dopóki p nie jest równe 1, co oznacza, że nie jesteśmy w stanie stworzyć mniejszej ćwiartki i wybraliśmy jedną komórkę macierzy.

Następnie ustawiamy wartość tej komórki zgodnie z typem generowanego grafu. Operację losowania ćwiartki powtarzamy aż do uzyskania oczekiwanej liczby krawędzi.

Pseudokod:

```
rozmiar = 2^n
iloscKrawedzi = gestosc / 100 * rozmiar * rozmiar
p = rozmiar
Powtarzaj:
         \chi = 0
         y = 0
         Powtarzaj:
                  p = p / 2
                  Losuj "wyborCwiartki" z przedziału od 1 do 100
                  Jeśli wylosowano ćwiartkę a:
                           // Nie rób nic
                  Inaczej, jeśli wylosowano ćw. b:
                           x = x + p
                  Inaczej, jeśli wylosowano ćw. c:
                           y = y + p
                  W przeciwnym wypadku wylosowano ćw. d:
                           x = x + p
                           y = y + p
         Dopóki "p" różne od 1
         Jeśli macierz[x][y] == 0:
                  macierz[x][y] = 1
                  aktualnalloscKrawedzi++
                  Jeśli graf jest nieskierowany:
                            macierz[y][x] = 1
         W przeciwnym wypadku:
                  Jeśli graf jest ważony:
                            macierz[x][y]++
                            Jeśli dodatkowo jest nieskierowany i "x" różne od "y":
                                     macierz[y][x]++
Dopóki aktualnalloscKrawedzi < iloscKrawedzi
```

Tak wygląda przykładowa macierz sąsiedztwa, wygenerowana przez moją implementację algorytmu R-MAT:

```
Lukasz Konieczny LK4 LAB4
Program generujacy macierze sasiedztwa grafow
1. Algorytm losowego tworzenia grafu
2. Algorytm R-MAT
Wpisz swoj wybor: 2
Podaj N: 3
Podaj gestosc (w procentach!): 30
Podaj prawdopodobienstwo cwiartki a (w procentach!): 20
Podaj prawdopodobienstwo cwiartki b (w procentach!): 30
Podaj prawdopodobienstwo cwiartki c (w procentach!): 15
Na bazie wprowadzonych danych, prawdopodobienstwo d wynosi 35%
Czy graf ma byc skierowany? Wpisz 1 jesli tak: 1
Czy graf ma byc wazony? Wpisz 1 jesli tak: 0
10000000
01110000
00010000
01000100
00100000
01000010
01100111
00110110
```

3. Wnioski

Podczas zajęć dowiedzieliśmy się czym jest graf, jakie są jego warianty oraz zaimplementowaliśmy dwa algorytmy pozwalające wygodnie generować nasze własne grafy (a konkretnie ich macierze sąsiedztwa). Poznane algorytmy tracą na wydajności poprzez element losowego wybierania koordynatów komórek w macierzy sąsiedztwa, co może doprowadzić do wielokrotnego wyboru tej samej komórki i spowolnić program, jednak z reguły ich złożoność czasowa zależy od ilości węzłów i oczekiwanej ilości krawędzi (lub gęstości) generowanego grafu.

Bibliografia

- Materiały z wykładu o strukturach danych
- Opis zadania na platformie Delta
- Deepayan Chakrabarti, Yiping Zhan, and Christos Faloutsos, R-MAT: A Recursive Model for Graph Mining, Proceedings of the 2004 SIAM International Conference on Data Mining
- Opis algorytmu R-MAT i jego pseudokod zamieszczony przez użytkownika "kubpica" w serwisie GitHub kubpica/GeneracjaGrafowR-MAT: Algorytm generujący graf o wymiarach n^2 i podanej przez użytkownika gęstości. (github.com)